

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ «КИЇВСЬКИЙ
ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою

КПІ ім. Ігоря СІКОРСЬКОГО

(протокол №2 від «10»__02____2020 р.

ТИМЧАСОВЕ ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПОРЯДОК РЕАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТАМИ
КПІ ім. ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО
ПРАВА НА ВІЛЬНИЙ ВИБІР НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

КИЇВ 2020

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Тимчасове Положення про порядок реалізації студентами КПІ ім. Ігоря Сікорського (далі - Університет) права на вільний вибір навчальних дисциплін (далі - Положення) розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту» та Тимчасового Положення про організацію освітнього процесу в КПІ ім. Ігоря Сікорського.

1.2. Тимчасове Положення регламентує порядок забезпечення студентам можливості вільного вибору навчальних дисциплін в Університеті та формалізує наступні процедури:

- формування Каталогів вибірових навчальних дисциплін та доведення їх до студентів;

- здійснення вибору студентами навчальних дисциплін зі сформованого Каталогу;

- організації вивчення студентами обраних дисциплін (формування навчальних груп та визначення форм організації навчального процесу)

1.3. Обсяг вибірових навчальних дисциплін становить не менше 25% загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня вищої освіти. Тобто, для першого (бакалаврського) рівня – не менше 60 кредитів ЄКТС, для другого (магістерського) – не менше 22,5 кредитів ЄКТС (для освітньої програми обсягом 90 кредитів) та не менше 30 кредитів ЄКТС (для освітньої програми обсягом 120 кредитів), для третього (доктор філософії) – не менше 7,5 кредитів ЄКТС. Це створює умови для досягнення здобувачем освіти наступних цілей:

- ознайомлення з сучасним рівнем наукових досліджень у відповідній галузі знань та розширення чи поглиблення знань в рамках загальних компетентностей;

- поглиблення професійної підготовки в межах обраної спеціальності та освітньої програми, здобуття додаткових чи розширення існуючих результатів навчання в рамках загально-професійних чи фахових компетентностей;

- більш повне задоволення освітніх і кваліфікаційних запитів для потреб суспільства та для розширення й поглиблення підготовки за обраною індивідуальною траєкторією навчання.

1.4. Студенти обирають дисципліни відповідно до навчальних планів, за якими вони навчаються. При цьому студент має право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших освітніх програм, за погодженням з завідувачем відповідної випускаючої кафедри.

1.5. В навчальному плані кожної освітньої програми зазначаються вибірові дисципліни двох категорій: циклу загальної підготовки (Вибіркові освітні компоненти з загальноуніверситетського Каталогу) та циклу професійної підготовки (Вибіркові освітні компоненти з міжфакультетського / факультетського / кафедрального Каталогів).

1.6. Каталог вибірових дисциплін є систематизованим анотованим переліком дисциплін які відносяться до вибірової складової освітньої програми для певного рівня вищої освіти. Зміст відповідних каталогів дисциплін у вигляді переліку вибірових дисциплін є додатком до навчального плану.

1.7. Переліки вибірових дисциплін повинні відповідати принципам альтернативності, змагальності та академічної відповідальності (не припустимо

нав'язування певних вибіркових дисциплін в інтересах кафедр чи окремих стейкхолдерів).

1.8. Зміст вибіркових дисциплін повинен відповідати вимогам: актуальність, науковість, інноваційно-дослідницький характер, зв'язок з практикою, враховувати професійну специфіку, а також науково-дослідницьку діяльність викладачів.

1.9. Результати вибору студентом навчальних дисциплін зазначаються в його індивідуальному навчальному плані наступного навчального року в розділі «Обрані дисципліни».

2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ВИБІР НАВЧАЛЬНИХ КОМПОНЕНТІВ / ДИСЦИПЛІН

2.1. В КПІ ім. Ігоря Сікорського визначено наступні загальні підходи до формування вибіркової частини навчальних планів всіх рівнів вищої освіти:

2.1.1. До *циклу загальної підготовки* входять дисципліни вільного вибору з загальноуніверситетського Каталогу (далі ЗУ-Каталог), на базі яких формуються soft skills компетентності: філософські, психологічні, екологічні, правові й інші дисципліни та іноземна мова професійного спрямування.

2.1.2. Здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти кожного семестру, починаючи з другого курсу, мають вивчати не менше однієї дисципліни з ЗУ-Каталогу. Здобувачі другого (магістерського) та третього (доктор філософії) рівнів вищої освіти можуть обирати дисципліни з ЗУ-Каталогу, починаючи з другого семестру навчання.

2.1.3. Обсяг дисциплін вільного вибору ЗУ-Каталогу уніфікований і становить 2 кредити ЄКТС, аудиторних занять – 2 години на тиждень, форма семестрової атестації – залік. Виключення можливі для здобувачів третього (доктор філософії) рівня вищої освіти.

2.1.4. До *циклу професійної підготовки* входять дисципліни вільного вибору з міжфакультетських / факультетських / кафедральних Каталогів (далі Ф – Каталоги). До них входять дисципліни, які беруть участь у формуванні загальних (фахових) компетентностей, відповідно до стандарту вищої освіти спеціальності та / або освітньої програми.

2.1.5. Обсяг дисциплін вільного вибору циклу професійної підготовки рекомендується робити не менш 4 кредитів ЄКТС та, за можливістю, уніфікувати (як мінімум в межах одного семестру).

2.1.6. В разі необхідності рекомендується формувати перелік дисциплін вільного вибору циклу професійної підготовки у вигляді впорядкованої послідовності їх вивчення відповідно до структурно-логічної схеми підготовки, зазначеної в освітній програмі. В такому випадку це відображається в пререквізитах кожної дисципліни (вноситься відповідний запис в графі "вимоги до початку вивчення дисципліни" в Ф-Каталозі).

2.1.7. Обсяг та види аудиторних занять, форма семестрового контролю дисциплін вільного вибору циклу професійної підготовки визначається відповідним навчальним планом.

2.1.8. Кожного семестру, починаючи з другого курсу для бакалаврів та другого семестру для магістрів та аспірантів, студент має вивчати не менше однієї дисципліни вільного вибору з Ф-Каталогів.

2.2. Принципи формування ЗУ-Каталогу дисциплін наступні:

2.2.1. У каталозі надається короткий опис кожної дисципліни (анотація), вказуються пререквізити (вимоги до початку вивчення дисципліни) і постреквізити (результати навчання) дисципліни, обсяг в кредитах ЄКТС, кафедра яка забезпечує викладання та інше (Додаток 1).

2.2.2. Внесені до ЗУ-Каталогу вибіркові дисципліни повинні мати повне інформаційне та методичне забезпечення, необхідне для засвоєння дисципліни відповідно до вимог Університету.

2.2.3. За зміст та реалізацію вибіркової дисципліни в освітньому процесі несе відповідальність завідувач кафедри за якою закріплено викладання відповідної дисципліни.

2.2.4. ЗУ-Каталог формує навчально-методичний відділ Університету за наступною процедурою:

- на початку поточного навчального року (**до 30 вересня**) кафедри, що забезпечують викладання загальноуніверситетських вибіркових дисциплін, надають до навчально-методичного відділу анований перелік ([Додаток 1](#)) відповідних дисциплін. Не допускаються однакові назви та / чи описи дисциплін, що пропонуються для вибору студентам різних факультетів / інститутів;

- навчально-методичний відділ Університету **до 31 жовтня** здійснює експертизу наданих матеріалів та формує ЗУ-Каталог вибіркових навчальних дисциплін для їх затвердження;

- до кінця осіннього семестру затвердженій Вченою радою Університету ЗУ-Каталог вибіркових навчальних дисциплін публікується і розміщується в інформаційному просторі Університету для загального ознайомлення;

2.2.5. До початку процесу обрання студентами дисциплін, викладачі кафедри, що забезпечують викладання загальноуніверситетських вибіркових дисциплін, за заявкою кураторів академічних груп можуть проводити для студентів презентації запропонованих дисциплін.

2.3. Принципи формування міжфакультетських, факультетських, кафедральних переліків вибіркових навчальних дисциплін (Ф-Каталогу) наступні:

2.3.1. Ф-Каталог формується відповідно до розроблених на факультетах / інститутах Положень.

2.3.2. Рекомендується наступна послідовність дій по формуванню Ф-Каталогів:

- для розробки та / чи оновлення переліку вибіркових дисциплін циклу професійної підготовки для формування Ф-Каталогу **до 01 жовтня** поточного навчального року на факультетах / в інститутах створюються робочі групи під керівництвом голів методичних комісій (заступників деканів / директорів з методичної роботи);

- робочі групи аналізують методичне, інформаційне та матеріально-технічне забезпечення запропонованих викладачами випускових кафедр вибіркових дисциплін щодо можливості організації освітнього процесу високої якості. Основними критеріями є: затребуваність стейкхолдерами (актуальність

дисципліни з позицій розвитку відповідної галузі економіки, напрямку наукових досліджень, попит на відповідні компетентності на ринку праці тощо); кадрове забезпечення (науковий ступінь, вчене звання НПП, підвищення кваліфікації, досвід викладання дисципліни, відгуки студентів щодо якості викладання); навчально-методичне забезпечення (програма та силабус дисципліни, підручники, навчальні посібники, методичні рекомендації); інформаційно-дидактичне забезпечення (наявність презентацій, відео-матеріалів, демонстраційних матеріалів, зразків тощо), матеріально-технічне забезпечення (наявність обладнання / програмного забезпечення для проведення лабораторних занять / комп'ютерних практикумів);

- перелік дисциплін кафедрального Ф-Каталогу формується в межах відповідної освітньої програми;

- перелік дисциплін факультетського Ф-Каталогу формується в межах відповідної спеціальності (єдиний для всіх кафедр одного факультету / інституту на яких навчаються студенти відповідної спеціальності);

- перелік дисциплін міжфакультетського Ф-Каталогу формується в межах відповідної галузі знань, або міжгалузевий;

- обрані робочими групами переліки дисциплін Ф-Каталогу затверджуються Вченими радами відповідних факультетів / інститутів (у випадку міжфакультетських Ф-Каталогів – Вченими радами всіх причетних факультетів / інститутів) та подаються на затвердження Методичною радою Університету в *листопаді*;

- затвержені в установленому порядку Ф-Каталоги вибіркових дисциплін розміщують на офіційному сайті факультету / інституту для ознайомлення (наприклад у розділі Інформаційні пакети / каталоги курсів) в грудні - січні;

2.3.3. Викладачі, спільно з кураторами навчальних груп, в позанавчальний час проводять для студентів презентації вибіркових навчальних дисциплін до початку процесу вибору студентами дисциплін. Також, за потреби, надаються консультації щодо формування індивідуальної освітньої траєкторії.

3. ПРОЦЕДУРА ЗДІЙСНЕННЯ СТУДЕНТОМ ВИБОРУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Процедура вибору дисциплін студентами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти дисциплін з ЗУ-Каталогу та Ф-Каталогу здійснюється на початку весняного семестру. Обрані дисципліни вивчатимуться протягом наступного навчального року. Узагальнені результати використовуються для формування робочих навчальних планів відповідних років підготовки.

3.2. Процедура вибору дисциплін студентами другого (магістерського) рівня вищої освіти дисциплін з ЗУ-Каталогу та Ф-Каталогу здійснюється на початку осіннього семестру першого року навчання. Обрані дисципліни вивчатимуться у весняному семестрі того ж року навчання. Магістри академічного профілю дисципліни вільного вибору для вивчення протягом третього семестру обирають на початку весняного семестру першого року навчання. Узагальнені результати використовуються для формування робочих навчальних планів відповідних років підготовки.

3.3. Вибір дисциплін з ЗУ-Каталогу здійснюється наступним чином:

- перший етап – формування за поданням кафедр каталогу дисциплін вільного вибору та виставлення його в системі «Електронний Кампус» Університету. Етап здійснюється Навчально-методичним відділом ДООП та КБ ІС.

- другий етап – ознайомлення студентів з процедурою вибору, строками та каталогами дисциплін вільного вибору. Етап виконується на випускаючих кафедрах за участі кураторів академічних груп. При цьому перевіряється наявність допуску у студентів до системи «Електронний Кампус» Університету.

- третій етап – внесення до системи «Електронний Кампус» Університету переліку дисциплін для вибору та створення доступу до нього студентів з врахуванням року навчання та індивідуальності / специфіки спеціальності (за наявності). Етап здійснюється КБ ІС.

- четвертий етап – здійснення студентами вибору дисциплін для вивчення у наступному навчальному році. Тривалість вибору – не менше двох тижнів. Етап контролюється кураторами груп з метою забезпечення участі всіх студентів у процедурі вибору дисциплін.

- п'ятий етап – опрацювання результатів вибору дисциплін та формування навчальних груп для вивчення кожної дисципліни, враховуючи нормативну чисельність студентів в групі, яка становить для бакалаврів 20 – 30 осіб, для магістрів 10 – 30 осіб. Навчальні групи формуються з врахуванням наявного розподілу студентів за академічними групами та потоками.

- шостий етап – в разі неможливості формування навчальних груп для вивчення певної дисципліни нормативної чисельності, студентам, як правило, надається можливість здійснити повторний вибір, приєднавшись до вже сформованих навчальних груп, або, в окремих випадках, за обґрунтованою заявою та рішенням забезпечуючої кафедри надається можливість опановувати обрану дисципліну за допомогою інших форм навчання (індивідуальні консультації, змішана форма навчання тощо).

3.4. Фінальна інформація стосовно обраних студентами дисциплін, кількості груп, їх особовий склад тощо, передається КБ ІС:

- на випускаючі кафедри для формування індивідуальних планів студентів;
- на забезпечуючі кафедри для формування педагогічного навантаження викладачів;

- до навчального відділу для складання розкладу занять.

3.5. Вибір дисциплін з Ф-Каталогів здійснюється відповідно до Положень, розроблених на факультетах / інститутах.

3.6. Нормативна чисельність студентів в групах для вивчення дисциплін циклу професійної підготовки складає 15-25 для бакалаврів та 5-25 для магістрів.

3.7. Якщо студент із поважної причини не зміг обрати дисципліни вчасно, або виявив помилку щодо свого воєв'явлення, він звертається в деканат із заявою для запису на вивчення обраних ним дисциплін, надавши відповідні документи. Студент, який знехтував своїм правом вибору, буде записаний на вивчення тих дисциплін, які завідувач випускаючої кафедри вважатиме потрібними для оптимізації навчальних груп і потоків.

3.8. Окрім вибору навчальних дисциплін з циклу вибіркових відповідного навчального плану, студент може формувати свою індивідуальну освітню траєкторію, обираючи деякі компоненти ряду нормативних дисциплін, а саме:

- в дисципліні «Фізичне виховання» – обирати вид рухової активності шляхом обрання відділення за видом спорту або теоретичного курсу;
- в дисципліні «Іноземна мова» – обирати мову (англійську, німецьку, французьку) та рівень вивчення (А чи В);
- в переддипломній практиці – місце проходження практики та тему роботи;
- протягом дипломування – наукового керівника та тему дипломної роботи / проекту.

4. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

4.1. Положення набирає чинності з моменту його затвердження.

4.2. Контроль за виконанням Положення покласти на проректора з навчальної роботи.

4.3. У випадку внесення змін або доповнень у державні нормативно-правові документи, що регламентують питання цього Положення, відповідні пункти Положення втрачають свою чинність і вступають у дію внесені зміни.

ФОРМА опису вибіркової навчальної дисципліни ЗУ-Каталогу

Дисципліна	
Рівень ВО	
Курс	
Обсяг	
Мова викладання	
Кафедра	
Вимоги до початку вивчення	
Що буде вивчатися	
Чому це цікаво/треба вивчати	
Чому можна навчитися (результати навчання)	
Як можна користуватися набутими знаннями і уміннями (компетентності)	
Інформаційне забезпечення	
Форма проведення занять	
Семестровий контроль	

